

FÖRSÄKRINGSNYHETER I FRAMKANT

Därför beslutade FI att dra in Nords tillstånd

av Gunnar Loxdal

2021-10-13

Copyright: Sak & Liv oktober 2021

Sammanfattning

Det fanns en rad samverkande skäl till att Finansinspektionen beslutade att dra in tillstånden för Nord Fondkommission. Det framgår vid läsningen av FI:s beslut på totalt 59 sidor. Sammantaget menar FI att bristerna i bolaget visar på en generell okunskap och likgiltighet inför regelverket som inte är acceptabel för ett bolag som bedriver tillståndspliktig verksamhet på finansmarknaden.

Finansinspektionens utredning visar att Nord Fondkommissionen har brutit mot en rad centrala bestämmelser om kundskydd när man har sålt riskfyllda företagsobligationer till icke-professionella kunder. Bland annat har Nord tagit emot ersättning från utgivare av företagsobligationer, utan att identifiera eller hantera detta som tredjepartsersättning. Även i andra fall anser FI att Nord har hanterat tredjepartsersättningar på ett felaktigt sätt.

Några av de andra brister som Finansinspektionen konstaterar rör regelverket om produktstyrning, bestämmelser om lämplighetsbedömning, regler om information till kund och reglering av intressekonflikter. Desutom menar FI att Nord har uppvisat stora brister i sin interna styrning och kontroll, med tanke på att bolaget har drivit en stor del av sin verksamhet genom anknutna ombud — utan att bolagets organisation, styrning och kontroll eller funktion för regelefterlevnad har varit anpassade efter detta.

En försvårande omständighet anser Finansinspektionen är att man tidigare genomfört en undersökning av Nord under 2016 och 2017. De problem som då identifierades är av samma karaktär som vissa av de som nu har påvisats, men Nord meddelade då att man skulle rätta till bristerna. Att bristerna trots detta kvarstår säger sig Finansinspektionen se mycket allvarligt på.

Så här skriver FI i de centrala delarna av beslutet:

"Nord har begått en rad allvarliga överträdelser och visar därigenom att bolaget saknar förmåga att följa de grundläggande regler som är uppställda för att skydda de kunder som investerar i finansiella instrument. Därmed har bolaget visat en okunnighet och likgiltighet inför regelverket som inte är förenlig med kraven på aktörer som driver tillståndspliktig verksamhet på finansmarknaden. Finansinspektionen bedömer sammantaget att det inte finns utrymme för att besluta om en varning, utan att det enda som kan komma i fråga är att återkalla bolagets tillstånd. Beslutet ska gälla omedelbart."

Av beslutet framgår att Finansinspektionen nu med omedelbar verkan drar in Nord Fondkommissions samtliga tillstånd att driva värdepappersrörelse och tillstånd för sidotjänster. Tillstånden avser: a) mottagande och vidarebefordran

av order i fråga om ett eller flera finansiella instrument, b) utförande av order på kunders uppdrag, c) investeringsrådgivning, d) placering av finansiella instrument utan fast åtagande, och e) förvaring av finansiella instrument för kunders räkning och mottagande av medel med redovisningsskyldighet. Dessutom återkallar FI Nord Fondkommissions tillstånd att registreras som förvaltare av fondandelar.

Enligt beslutet ska Nords rörelse vara avvecklad senast den 31 januari enligt de förutsättningar som anges i en bilaga till beslutet. Senast den 29 oktober ska Nord lämna en redogörelse till Finansinspektionen för hur avvecklingen ska hanteras.

Inledning

Finansinspektionen har undersökt hur Nord säkerställer att bolaget tar tillvara kundernas intressen när man tillhandahåller investeringsrådgivning genom anknutna ombud.

Undersökningen påbörjades i november 2019 och avser åren 2018 och 2019 och har utgått från Nords investeringsrådgivning gällande fyra olika företagsobligationer.

Finansinspektionen har bland annat granskat bolagets tillämpning av reglerna gällande produktstyrning, lämplighetsbedömning, tredjepartsersättningar och ersättningar till anställda. Undersökningen syftade också till att följa upp den undersökning som inspektionen genomförde av bolaget under 2016 och som avslutades 2017.

Bland annat har undersökningen inkluderat tre platsbesök under december 2019. I juni 2020 skickade inspektionen en skrivelse till Nord där bolaget fick möjlighet att yttra sig över inspektionens iakttagelser. I november 2020 underrättades Nord om att ärendet överlämnats för sanktionsprövning och i maj i år skickade Finansinspektionen en begäran om yttrande till bolaget som då fick yttra sig över inspektionens iakttagelser och preliminära bedömningar inför sanktionsbeslutet.

Finansinspektionens utgångspunkter

FI konstaterar i sitt beslut att Nord har valt att huvudsakligen driva värdepappersrörelse genom anknutna ombud. Flera av de brister som Finansinspektionen har identifierat i sin undersökning kan hänföras till dessa ombud. Men för FI saknar det betydelse att bristerna inte har ägt rum i Nords egen organisation utan hos ombuden. Så här beskrivs det i beslutet:

"Att Nord har bedrivit sin verksamhet genom anknutna ombud saknar betydelse för bolagets ansvar för de regelöverträdelser som skett, liksom för inspektionens möjligheter att ingripa mot bolaget. Ett värdepappersbolag svarar fullt och villkorslöst för ombudets handlingar."

En annan utgångspunkt för FI:s beslut är att företag som bedriver värdepappersrörelse har en grundläggande omsorgsplikt i förhållande till sina kunder. Det innebär att ett värdepappersinstitut ska ta tillvara sina kunders intressen när det tillhandahåller investeringstjänster eller sidotjänster samt handla hederligt, rättvist och professionellt. Denna omsorgsplikt är enligt FI av särskild betydelse när ett företag erbjuder riskfyllda produkter som många gånger inte är lämpliga att sälja till konsumenter. Finansinspektionen har i sin undersökning just denna typ av riskfyllda produkter.

Finansinspektionens kritik mot Nord

FI riktar i sitt beslut kritik mot en mycket lång rad punkter när det gäller Nords hantering av obligationerna, kundgrupperna och dokumentationen.

Nedan redovisas några av alla de punkter där Nord får kritik

FI konstaterar bland annat att utgivarna av de fyra undersökta obligationerna har anlitat Nord för att ta in kapital och bistå med administrativa tjänster i anslutning till emissionen. Samtidigt har Nord marknadsfört och sålt obligationerna till kunder, vilket innebär att Nord har haft dubbla roller eftersom bolaget har haft en relation i förhållande till dels emittenten, dels investeringsrådgivningskunden. Samtidigt har information om detta inte tillräckligt delgetts kunden.

FI påpekar också att det finns ett dokumentationskrav som innebär att Finansinspektionen ska ha möjlighet att övervaka att institutet har iakttagit kraven i lagen om värdepappersmarknaden och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Det innebär bland annat att Nord har haft en skyldighet att dokumentera på vilket sätt bolaget uppfyller kraven om produktstyrning, lämplighetsbedömningar och tredjepartsersättningar.

Alls de fyra obligationer som har undersökts har av Nord klassificerats som komplexa och Nord har bedömt likviditeten i instrumenten som låg eller begränsad. Finansinspektionen bedömer i sitt beslut att Nord inte har haft en tillräckligt tydlig och detaljerad beskrivning av den risktolerans som slutkunden bör ha för att hänföras till målgruppen för respektive granskad obligation. Bristerna medför att bolaget inte på en tillräckligt detaljerad nivå har specificerat målgruppen för obligationerna, vilket enligt FI utgör en överträdelse av värdepappersföreskrifterna. FI konstaterar också att den investeringshorisont som Nord angett i målgruppsbedömningen inte stämmer överens med produkternas löptid i tre av fyra fall.

— Nord har alltså angett en direkt felaktig parameter för målgruppsbedömningen i detta avseende. Det är allvarligt med tanke på obligationernas låga likviditet, heter det i FI:s beslut.

FI anmärker också på att rapportering från funktionen för regelefterlevnad har varit bristfällig, att Nord har brustit i lämplighetsbedömningen och att Nord inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att hantera intressekonflikt med de olika typer av provisioner som betalas till bolaget.

När det gäller kontrollen av de anknutna ombudens verksamhet skriver FI att den varit mycket ytlig:

— Finansinspektionen konstaterar att genomförda kontroller av de anknutna ombuden är så pass ytliga att de knappt kan tillmätas någon betydelse.

Den nedgörande kritiken från FI på en rad olika punkter sammanfattas så här från FI:

— Genom de omfattande överträdelser som Finansinspektionen konstaterar i avsnitt 4.1–4.6 har Nord påtagligt och genomgående brustit i sin skyldighet att ta tillvara sina kunders intressen. Av samma skäl bedömer inspektionen att Nord inte har handlat hederligt, rättvist och professionellt.

— Finansinspektionen anser att de konstaterade bristerna visar på en generell okunskap och likgiltighet inför regelverket som inte är acceptabel för ett bolag som bedriver tillståndspliktig verksamhet på finansmarknaden. Det gäller inte minst eftersom den tidigare undersökningen av bolaget har visat på brister av samma slag. Sammantaget innebär detta att Nord inte har iakttagit sin omsorgsplikt enligt 9 kap. 1 § LV och inte heller har agerat på ett sätt som innebär att allmänhetens förtroende för värdepappersmarknaden upprätthålls.

Beslutet att dra in tillståndet

I sitt beslut kommer FI sammantaget fram till att det handlar om så pass allvarliga överträdelser att det inte är möjligt att låta bolaget fortsätta med sin verksamhet. Därför är en återkallelse av tillståndet det enda möjliga beslutet, menar FI. Särskilt allvarligt tycker FI att det är att man redan tidigare har påpekat brister av samma slag utan att något tycks ha hänt i bolaget. Enligt FI visar detta "*... på hög grad av likgiltighet och ett ointresse av att förstå och tillämpa kundskyddsreglerna på ett sätt som gör att kundernas intresse tas tillvara.*"

Därför menar FI att det inte finns skäl att tro att bolaget har förmåga att komma till rätta med de brister som uppmärksammats. Att Nord nu har vidtagit och avser att vidta en rad åtgärder för att komma till rätta med bristerna föranleder inte någon annan bedömning, anser FI.

— Finansinspektionens sammantagna bedömning är därför att det inte finns något utrymme för att låta Nord fortsätta att bedriva sin verksamhet. Med hänsyn till det och för att upprätthålla allmänhetens förtroende för värdepappersmarknaden är det enda beslut som kan komma i fråga en återkallelse av bolagets tillstånd, heter det i slutklämmen i FI:s beslut.

Beslut i ärendet har fattats av Finansinspektionens styrelse bestående av Sven-Erik Österberg, ordförande, Maria Bredberg Pettersson, Charlotte Zackari, Peter Englund, Astri Muren, Stefan Nyström, Mats Walberg och Erik Thedéen, generaldirektör, efter föredragning av den seniora juristen Anna Svensson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefsjuristen Eric Leijonram, avdelningschefen Clara Ahlqvist, rådgivaren Magnus Björkman och den seniora finansinspektören Katharina Mårtensson deltagit.

Kommentaren från Nord

Nord Fondkommission kommenterade den 13 oktober kortfattat Finansinspektionens beslut.

I kommunikén från Nord konstateras att Finansinspektionen påbörjade sin granskning av Nord i december 2019 avseende perioden 2018 och början av 2019 och att det som granskats främst är distributionen av obligationer, produktstyrning och modell för tredjepartsersättningar.

I kommentaren sägs inget om att bolaget kommer att överklaga tillsynsmyndighetens beslut, tvärtom sägs att Nord kommer att inleda en process för avveckling och/eller överföring till en tredje part senast den 31 januari 2022, i enlighet med FI:s beslut.

Så här beskrivs det i kommentaren från Nord:

"Nord har under den tid som gått sedan Finansinspektionens besök med stort allvar arbetat hårt för att komma till rätta med de brister som identifierats, vilket bland annat inneburit att helt välja bort obligationer från sitt produktutbud, utvecklat processer, samt beslutat om en ny ersättningsmodell. Nord har även stärkt organisationen genom att rekrytera in kompetent personal, gjort förändringar i styrelsen och förbättrat internprocesser.

Under 2020/2021 har Finansinspektionen fått löpande uppdatering om de åtgärder som vidtagits i verksamheten.

Trots dessa åtgärder i syfte att säkerställa att Nord idag är ett värdepappersbolag som åtgärdat alla de anmärkningar som Finansinspektionen riktat mot Nord, har Finansinspektionen fattat beslutet om återkallande av bolagets tillstånd.

Nord kommer nu att inleda en process för avveckling och/eller överföring av Nords verksamhet till en tredje part senast den 31 januari 2022.

Mer information kommer löpande att skickas ut om den fortsatta processen under ordnade former."

Fakta om Nord Fondkommission

Nord Fondkommission etablerades år 2010. Bolaget är registrerat som värdepappersbolag. Så här beskrivs bolagets affärsidé: *"Bolagets affärsidé är att verka för ett ökat värde för kunder, distributörer, samarbetspartners och ägare genom att bedriva Värdepappersrörelse, och däri utveckla, leverera och distribuera värdepappersprodukter."*

VD sedan den 4 juni i år är Peter Uvelid, känd för många av Sak & Livs läsare som tidigare VD för Säkra. Han ingår också i Nord's styrelse och är i dag även VD för förmedlarbolaget Ymer Partners. Styrelseordförande är Annica Lundblad som också är VD för Ymer Partners. I styrelsen i övrigt ingår Lars Ericson, Mikael Karlsson och Tomas Valnek.

Under 2020 hade Nord Fondkommission intäkter på 59 (32) miljoner kronor och uppvisade ett resultat på —3 (—4) miljoner kronor. Det senaste bokslutet avser en period på 15 månader eftersom bolaget under 2020 ändrade räkenskapsår till kalenderår. Värdet av kundernas tillgångar förvarade hos Nord Fondkommission ökade år 2020 med 20 procent till drygt 11 miljarder kronor.

Antalet anställda uppgick vid årsskiftet till 29 personer. Större delen av verksamheten bedrivs via anknutna ombud, vid det senaste årsskiftet 48 stycken.

Ägare till Nord Fondkommission sedan år 2013 är Staffan Beckett via Nord's moderbolag XSave AB där han utgör styrelsen.

Sammanställningen baseras på en mängd olika faktauppgifter. Trots att vi har gjort vårt bästa för att allt ska vara korrekt, kan det inte uteslutas att någon felaktighet har uppstått i sammanställningen. Skulle du som läser detta hitta något som är fel är vi mycket tacksamma om du har möjlighet att återkomma till oss med dina synpunkter så att vi ska kunna korrigera informationen. Enklarest är att skicka ett mejl till nyheter@forsakringsanalys.se med ditt påpekande.